

Herbich F. Flora der Bukowina. - Leipzig, 1859. - 460 S.
Hormuzaki C. Massenhafte Auftreten einer seit mehr als 60 Jahren verschollenen Pflanze bei Cernăuți (Czernowitz), Bukowina: *Fritillaria meleagris* L. // Verh. der k.k. zool.-bot. Ges. in Wien. - 1931. - 81. - S. 41-42.
Knapp J.-A. Die bischer bekannten Pflanzen Galiciens und der Bukowina. - Wien, 1872. - 267 S.
Mosyakin S., Fedoronchuk M. Vascular plants of Ukraine. A

nomenclatural checklist. - K., 1999. - 346 p.
Rudolph K. Vegetationsskizze der Umgebung von Czernowitz // Verh. der k.k. zool.-bot. Ges. in Wien. - 1911. - 61. - S. 64-117.
Toşa E. Fragmente floristice din Bucovina și Basarabia de Nord // Bul. Grădinii Botanice și al Muzeului Botanic de la Univ. din Cluj. - 1936. - 15. - P. 209-218.
Toşa E. Exploatarea metodică și rațională a plantelor medicinale din Bucovina.- Cernăuți: Gh. Asachi, 1942. - 45 s.

АФІЛОФОРОЇДНІ ГРИБИ СТАНИЧНО-ЛУГАНСЬКОГО ВІДДІЛЕННЯ ЛУГАНСЬКОГО ПРИРОДНОГО ЗАПОВІДНИКА

О.В. Ординець, О.Ю. Акулов, Г.В. Шиян-Глотова
Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна
Луганський природний заповідник

APHYLLOPHOROID FUNGI OF STANYCHNO-LUGANSKE BRANCH OF LUGANSK NATURE RESERVE. - Ordynets O.V., Akulov O.Yu., Shyian-Hlotova H.V. - *Nature Reserves in Ukraine*. 17 (1): 28-33. - The results of investigation of aphylloroid fungi (Basidiomycota) diversity in Stanychno-Luganske branch of Lugansk Nature Reserve (Ukraine, Lugansk administrative region, steppe natural zone) are presented. 140 species of aphylloroid fungi were revealed by us there in 2010. Out of them 127 species are firstly reported for Stanychno-Luganske branch, as well as for the whole Lugansk Nature Reserve. The records of 17 species are new for Starobilsk cereal-meadow Steppe mycofloristical district and the entire steppe zone of Ukraine, and 15 species are revealed for the first time in Ukraine. Together with 5 species known from research territory before our study, the total list of aphylloroid fungi of Stanychno-Luganske branch now comprises 145 species. Their complete enumeration and data on substrate preferences are provided.

Keywords: Lugansk Nature Reserve, aphylloroid fungi.

АФІЛОФОРОЇДНІ ГРИБИ СТАНИЧНО-ЛУГАНСЬКОГО ВІДДІЛЕННЯ ЛУГАНСЬКОГО ПРИРОДНОГО ЗАПОВІДНИКА. Ординець О.В., Акулов О.Ю., Шиян-Глотова Г.В. - *Заповідна справа в Україні*. 17 (1): 28-33. - Матеріал збирався у 2010 р. Зареєстровано 140 видів афілофороїдних грибів. 127 видів знайдені вперше для Станично-Луганського відділення і для Луганського заповідника загалом. 17 видів вперше зареєстровано у Старобільському злаково-лучному Степу та в цілому степовій природній зоні України. 15 видів вперше зареєстровано на території України. Список видів наведений у таблиці.

Ключові слова: Луганський природний заповідник, афілофороїдні гриби.

АФИЛЛОФОРОИДНЫЕ ГРИБЫ СТАНИЧНО-ЛУГАНСКОГО ОТДЕЛЕНИЯ ЛУГАНСКОГО ПРИРОДНОГО ЗАПОВЕДНИКА. Ординец О.В., Акулов О.Ю., Шиян-Глотова Г.В. - *Заповідна справа в Україні*. 17 (1): 28-33. - Материал был собран в 2010 г. Зарегистрировано 140 видов афиллофороидных грибов. 127 видов найдены впервые для Станично-Луганского отделения и Луганского заповедника в целом. 17 видов впервые зарегистрированы в Старобельской злаково-луговой Степи и в степной природной зоне Украины. 15 видов впервые отмечены на территории Украины. Список видов приведен в таблице.

Ключевые слова: Луганский природный заповедник, афиллофороидные грибы.

Луганський природний заповідник є одним з найстаріших в Україні. Його було створено постановою Ради Міністрів УРСР № 568 від 12 листопада 1968 р. Саме з цього часу функціонує одне з чотирьох нині діючих відділень заповідника – Станично-Луганське (далі СЛВ). На території відділення охороняються цінні природні комплекси заплави, а також піщаної тераси лівого берега р. Сіверський Донець. Це відділення заповідника знаходиться у Станично-Луганському районі Луганської області та має площу 498 га (Кондратюк і др., 1988; Природно-заповідний..., 2008; Биоразнообразие, 2009).

Відповідно до фізико-географічного районування України, територія СЛВ розташована у межах степової зони і входить до складу Старобільської степової області південних відрогів Середньо-Руської височини, Айдарської підобласті, Сіверсько-Донецького району (Фізико-географическое..., 1968). Згідно з геоботанічним районуванням, СЛВ знаходиться на території Європейсько-Азіатської степової області, Причорноморської степової провінції, Середньодонської підпровінції, Старобільського округу, Краснолимансько-Станично-Луганського

району (Геоботаничне..., 1977). За мікофлористичним районуванням, що використовують у “Флорі грибів України” (Гельота, 1989), СЛВ розташоване у Старобільському злаково-лучному Степу.

Особливістю степової природної зони є абсолютне домінування трав’янистої рослинності. Натомість лісова рослинність через малосприятливий гідротермічний режим регіону має вкрай обмежене поширення (Фізико-географическое..., 1968). Однак через близьке розташування великої водної артерії – р. Сіверський Донець, на території СЛВ домінуючою є саме лісова рослинність. Лісовий масив СЛВ є одним з небагатьох осередків лісової рослинності у степовій зоні України. Цей масив тривалий час охороняється на загальнодержавному рівні й зазнав найменшого впливу господарської діяльності людини. Тому він має надзвичайно важливе значення як полігон для дослідження лісової біоти, що розвивається в умовах степової зони.

Афілофороїдні гриби (далі АГ) є представниками відділу Basidiomycota Bold ex R.T. Moore, які загалом характеризуються гомоглобазидіями та гіменокарпними

плодовими тілами з різноманітними типами гіменофору, окрім справжнього пластинчастого (Nordic..., 1997; Stalpers, 1978). Вони є організмами, що асоційовані головним чином із деревними та чагарниковими рослинами. Саме АГ є провідними руйнівниками деревини в природі, а крім того, виконують низку інших важливих функцій у екосистемах (Акулов та ін., 2003; Yurchenko, 2006; Gilbertoni et al., 2007; Küffer et al., 2008). Попри це, глибокого спеціалізованого дослідження АГ на території СЛВ, як і Луганського природного заповідника в цілому, дотепер не проводилося.

Порівняно з іншими трьома відділеннями заповідника, Станично-Луганське досліджено мікологами найбільш повно. Незважаючи на це, до цього часу на території відділення було виявлено лише 19 видів АГ.

Перші відомості про АГ Станично-Луганського відділення були опубліковані у 1988 р. в роботі Є.М. Кондратюка зі співавторами. Ці автори повідомляли про знахідки 11 видів АГ: *Chondrostereum purpureum*, *Daedalea quercina*, *Fomes fomentarius*, *Inonotus obliquus*, *I. radiatus*, *Laetiporus sulphureus*, *Oxyporus populinus*, *Phellinus igniarius*, *Polyporus squamosus*, *Schizophyllum commune* та *Trametes suaveolens*. Ще один вид було ідентифіковано ними до рівня роду – *Lenzites sp.*¹ (Кондратюк та ін., 1988).

Пізніше М.П. Придюк доповнив список відомих у відділенні АГ ще 7 видами: *Auriscalpium vulgare*, *Coltricia perennis*, *Fistulina hepatica*, *Ganoderma lucidum*, *Stereum hirsutum*, *Thelephora terrestris*, *T. palmata* (Придюк, 2005).

Узагальнені відомості про всі знахідки грибів, що були знайдені до цього часу на території СЛВ, були наведені у монографіях “Биоразнообразие Луганского природного заповедника” та “Грибы заповедников та национальных природных парков Ливобережной Украины” (Биоразнообразие, 2009; Дудка та ін., 2009а, 2009б).

Аналіз літературних даних про видову різноманітність добре досліджених локальних біот АГ степової зони Східної Європи (Safonov, 2006; Змитрович и др., 2008; Малышева, Малышева, 2008) дозволив встановити, що видовий склад АГ Станично-Луганського відділення дотепер залишався вивченим досить слабко. Тому метою нашої роботи стало доповнення та узагальнення відомостей про таксономічне різноманіття та субстратні уподобання АГ Станично-Луганського відділення. Враховуючи усі особливості досліджуваного регіону, ми очікували виявлення у СЛВ досить специфічного спектру видів АГ.

Матеріал і методи

Матеріалами роботи стали зразки АГ, зібрані нами на території СЛВ, а також літературні дані про АГ заповідника (Кондратюк та ін., 1988; Придюк, 2005). Збори зразків АГ було проведено у квітні-травні, а також у другій-третьій декадах жовтня 2010 р. Зборами було охоплено всі лісові формації, наявні у СЛВ – дубові, в'язово-дубові, тополеві, вербові та вільхові ліси заплави, а також штучні соснові насадження піщаної тераси. Детальний опис цих угруповань представлено у роботі Є.М.

¹ Спираючись на дані про місце виявлення зразка та субстрат, що вказували для виду Є.М. Кондратюк та співавтори (1988), а також власні спостереження, маємо припущення, що йшлося про *Lenzites warnieri*.

Кондратюка зі співавторами (1988). Назви рослин, у асоціації з якими було виявлено АГ, наведено відповідно до зведення “Сосудистые растения юго-востока Украины” (Остапко и др., 2010). Автори назв видів рослин представлені у вказаній монографії і тому у даній статті не наводяться.

Камеральну обробку зібраних зразків проводили за загальноприйнятими методиками, що застосовують до АГ (Hjortstam et al., 1988; Ainsworth..., 2008; Ryvarden, Gilbertson, 1993).

Номенклатурну характеристику видів наведено відповідно з базою даних “Index Fungorum” (Index..., 2010), їх систематичне положення – згідно з системою 10-го видання “Словника грибів...” (Ainsworth..., 2008).

Флористичну новизну знахідок перевіряли з залученням анотованого списку АГ України (Akulov et al., 2003) та електронної бази даних “Гриби України” (Андрианова та ін., 2006).

Зібрані зразки зберігаються у мікологічному гербарії кафедри мікології та фітоімунології Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна СХУ (Мус), а також колекції грибів Луганського природного заповідника.

Результати та обговорення

В результаті проведених досліджень нами було виявлено 140 видів АГ. Серед них 13 видів є такими, що раніше вже було виявлено на території відділення іншими мікологами, а решта 127 видів зареєстровані на території СЛВ вперше.

5 видів АГ, що відомі у СЛВ за даними літератури, а саме *Inonotus obliquus*, *I. radiatus*, *Oxyporus populinus*, *Trametes suaveolens* та *Thelephora palmata* не були підтверджені нашими знахідками. З урахуванням цих даних, узагальнюючий список афілофороїдних грибів Станично-Луганського відділення Луганського природного заповідника нараховує 145 видів. Перелік цих видів у систематичному порядку, а також дані про їх субстратну спеціалізацію наведено у таблиці.

Серед виявлених нами видів виявилася низка таких, що мають значний рівень флористичної новизни. Зокрема, 17 видів вперше зареєстровано у Старобільському злаково-лучному Степу та в цілому степовій природній зоні України. Цими видами є: *Athelia decipiens*, *Basidiobolus eyrei*, *Ceriporia viridans*, *Fibulomyces mutabilis*, *Granulobasidium vellereum*, *Hyphoderma argillaceum*, *Hyphodontia pallidula*, *H. rimosissima*, *H. spathulata*, *Laxitextum bicolor*, *Mutatoderma mutatum*, *Peniophora lycii*, *Phanerochaete magnoliae*, *Phellinus populicola*, *Sistotremastrum niveocreteum*, *Tomentella badia* та *T. stuposa*.

Ще 15 видів вперше зареєстровано на території України: *Botryobasidium robustius*, *Cristinia rhenana*, *Eichleriella deglubens*, *Fibulomyces fusoides*, *Hyphodontia erastii*, *Lachnella alboviolascens*, *Maireina maxima*, *Peniophorella pallida*, *Piloderma reticulatum*, *Sistotrema porulosum*, *Skeletocutis carneogrisea*, *Steccherinum oreophilum*, *Tomentellopsis cf. bresadolana*, *Tubulicrinis calothrix* та *Tulasnella tomaculum*.

Особливістю дослідженої біоти АГ є абсолютне домінування представників кортиціоїдної екоморфи на тлі незначної представленості трутових грибів. Вірогідно,

Систематичний конспект біоти і субстратна спеціалізація афілофороїдних грибів Станично-Луганського відділення Луганського природного заповідника

Вид	Субстрат	Вид	Субстрат
ВІДДІЛ BASIDIOMYCOTA Bold ex R.T. Moore		Рід <i>Basiodendron</i> Rick	
ПІДВІДДІЛ AGARICOMYCOTINA R. Bauer et al.		<i>B. eyrei</i> (Wakef.) Luck-Allen	<i>Qrob</i>
КЛАС AGARICOMYCETES Matheny, Hibbett et Binder		Порядок Boletales E.-J. Gilbert	
Порядок Agaricales Clem.		Родина Amylocorticiaceae Jülich	
Родина Cyphellaceae Lotsy		Рід <i>Ceraceomyces</i> Jülich	
Рід <i>Chondrostereum</i> Pouzar		<i>C. serpens</i> (Tode) Ginns	<i>Psyl</i>
<i>Ch. purpureum</i> (Pers.: Fr.) Pouzar	<i>Ptre, Salb, U</i>	Родина Coniophoraceae Ulbr.	
Рід <i>Granulobasidium</i> Jülich		Рід <i>Coniophora</i> DC.	
<i>G. vellereum</i> (Ellis et Cragin) Jülich	<i>Qrob, Acam / U</i>	<i>C. arida</i> (Fr.) P. Karst.	<i>Psyl</i>
Родина Fistulinaceae Lotsy		<i>C. puteana</i> (Schumach.: Fr.) P. Karst.	<i>Acam, Psyl, (?) Palb, Ptre, Qrob</i>
Рід <i>Fistulina</i> Bull.		Порядок Cantharellales Gäum.	
<i>F. hepatica</i> (Schaeff.) With.	<i>Qrob</i>	Родина Botryobasidiaceae (Parmasto) Jülich	
Родина Niaceae Jülich		Рід <i>Botryodasidium</i> Donk	
Рід <i>Lachnella</i> Fr.		<i>B. candicans</i> J. Erikss.	
<i>L. alboviolascens</i> (Alb. et Schwein.) Fr.	неідентифікована листяна порода	у стадії анаморфи	
Рід <i>Maireina</i> W.B. Cooke		<i>Haplotrichum capitatum</i>	
<i>M. maxima</i> (Masse) W.B. Cooke	<i>Qrob</i>	(Link) Link	<i>Psyl, Phellinus sp. з деревини U</i>
Родина Pterulaceae Corner		<i>B. conspersum</i> J. Erikss.	
Рід <i>Radulomyces</i> M.P. Christ.		у стадії анаморфи	
<i>R. confluens</i> (Fr.: Fr.) M.P. Christ.	<i>Acam, M, Ptre, Qrob, S</i>	<i>H. conspersum</i>	
<i>R. molaris</i> (Chaillat ex Fr.: Fr.) Christ.	<i>Qrob, M</i>	(Link) Holubová-Jechová	<i>(?) Acam, Salb</i>
Родина Schizophyllaceae Qué.		<i>B. curtisii</i> Hallenb.	
Рід <i>Schizophyllum</i> Fr.		у стадії анаморфи	
<i>S. amplum</i> (Lév.) Nakasone	<i>Palb, Pnig, Ptre, (?) S</i>	<i>H. curtisii</i> (Berk.) Hol.-Jech.	<i>Palb</i>
<i>S. commune</i> Fr.	<i>Bpen, Fexs, M, Pnig, Qrob, Tcor</i>	<i>B. robustius</i> Pouzar et Hol.-Jech.	
Родина Typhulaceae Jülich		у стадії анаморфи	
Рід <i>Macrotiophula</i> R.H. Petersen		<i>H. rubiginosum</i> (Fr.) Hol.-Jech.	<i>Palb</i>
<i>M. fistulosa</i> var. <i>fistulosa</i> (Holmsk.) R.H. Petersen	<i>Aglu, Ptre</i>	Родина Ceratobasidiaceae G.W. Martin	
<i>M. juncea</i> (Alb. et Schwein.) Berthier	<i>Palb, Qrob</i>	Рід <i>Ceratobasidium</i> D.P. Rogers	
Рід <i>Typhula</i> (Pers.) Fr.		<i>C. cornigerum</i> (Bourdot) D.P. Rogers	<i>Thelephora terrestris</i>
<i>T. erythropus</i> Fr.	<i>Aglu, Qrob, U</i>	Родина Hydnaceae Chevall.	
<i>T. micans</i> (Pers.) Berthier	<i>Aglu</i>	Рід <i>Sistotrema</i> Fr.	
<i>T. setipes</i> (Grev.) Berthier	<i>Aglu, Ptre, Qrob, Salb, U</i>	<i>S. brinkmannii</i> (Bres.) J. Erikss.	<i>Ata, (?) Aglu, Qrob, Tcor</i>
<i>T. sphaeroidea</i> Remsberg	<i>Hlup</i>	<i>S. porulosum</i> Hallenb.	<i>Aneg / U</i>
Порядок Atheliales Jülich		Родина Tulasnellaceae Juel	
Родина Atheliaceae Jülich		Рід <i>Tulasnella</i> J. Schröt.	
Рід <i>Athelia</i> Pers.		<i>T. tomaculum</i> P. Roberts	<i>Qrob</i>
<i>A. arachnoidea</i> (Berk.) Jülich	на корі <i>Ptre</i> та <i>Salb</i> ; на сланях лишайників на <i>Qrob</i> та <i>Tcor</i>	<i>T. violea</i> (Qué.) Bourdot et Galzin	<i>Palb</i>
<i>A. epiphylla</i> Pers.	<i>Acam, Psyl, Pnig, Thelephora terrestris</i>	Порядок Corticiales K.H. Larss.	
<i>A. decipiens</i> (Höhn. et Litsch.) J. Erikss.	<i>Psyl</i>	Родина Corticiaceae Herter	
Рід <i>Fibulomyces</i> Jülich		Рід <i>Dendrothele</i> Höhn. et Litsch.	
<i>F. fusioideus</i> Jülich	<i>Acam, Qrob, (?) Tcor</i>	<i>D. acerina</i> (Pers.) P.A. Lemke	<i>Acam</i>
<i>F. mutabilis</i> (Bres.) Jülich	<i>Psyl</i>	<i>D. alliacea</i> (Qué.) P.A. Lemke	<i>U</i>
Рід <i>Piloderma</i> Jülich		Рід <i>Mutatoderma</i> (Parmasto) C.E. Gyme	
<i>Piloderma reticulatum</i> (Parmasto) Jülich	<i>Palb</i>	<i>M. mutatum</i> (Peck) C.E. Gyme	<i>M</i>
Порядок Auriculariales J. Schröt emend Bandoni		Рід <i>Vuilleminia</i> Maire	
Родина Auriculariaceae Fr.		<i>V. alni</i> Boidin, Lanquetin et Gilles	<i>Aglu</i>
Рід <i>Eichleriella</i> Bres.		<i>V. comedens</i> (Nees : Fr.) Maire	<i>Qrob</i>
<i>E. deglubens</i> (Berk. et Broome) Lloyd	<i>Pnig, Acam / U</i>	Порядок Gloeophyllales Thorn.	
Auriculariales incertae sedis		Родина Gloeophyllaceae Jülich	
		Рід <i>Gloeophyllum</i> (P. Karst.) P. Karst.	
		<i>G. sepiarium</i> (Wulfen) P. Karst.	<i>(?) Pnig, неідентифікована листяна порода</i>
		<i>G. trabeum</i> (Pers.) Murrill	<i>(?) Pnig</i>

Продовження таблиці.

Вид	Субстрат	Вид	Субстрат
Порядок Hymenochaetales Oberw.		Рід <i>Laetiporus</i> Murrill	
Родина Hymenochaetales Imazeki et Toki		<i>L. sulphureus</i> (Bull.) Murrill	<i>Bpen, Palb, Pnig, Pcom, Qrob, Salb, Sfra</i>
Рід <i>Hymenochaete</i> Lév.		Рід <i>Phaeolus</i> (Pat.) Pat.	
<i>H. rubiginosa</i> (Dicks.: Fr.) Lév.	<i>Qrob</i>	<i>Ph. schweinitzii</i> (Fr.) Pat.	<i>Psyl</i>
Рід <i>Coltricia</i> Gray		Рід <i>Piptoporus</i> P. Karst.	
<i>C. perennis</i> (L.) Murrill	<i>Psyl</i> (опад)	<i>P. betulinus</i> (Bull.) P. Karst.	<i>Bpen</i>
Рід <i>Inonotus</i> P. Karst.		Рід <i>Postia</i> Fr.	
<i>I. hispidus</i> (Bull.) P. Karst.	<i>Fexc</i>	<i>P.alni</i> Niemelä et Vampola	<i>Qrob</i>
<i>I. obliquus</i> (Ach. ex Pers.) Pilát	<i>Bpen</i>	<i>P. leucomallella</i> (Murrill) Jülich	<i>Psyl</i>
<i>I. radiatus</i> (Sowerby: Fr.) P. Karst.	<i>Tcor</i>	Родина Ganodermataceae (Donk) Donk	
<i>Irheades</i> (Pers.) Bondartsev et Singer	<i>Pnig</i>	Рід <i>Ganoderma</i> P. Karst.	
Рід <i>Phellinus</i> Quél.		<i>G. lucidum</i> (Curtis) P. Karst.	<i>Qrob, S</i>
<i>Ph. contiguus</i> (Pers.) Pat.	<i>Acam, M, Qrob, U</i>	Родина Meruliaceae Rea	
<i>Ph. ferruginosus</i> (Schrad.) Pat.	<i>Aglu, C, M, Palb, Qrob, Tcor; (?) U</i>	Рід <i>Bjerkandera</i> P. Karst.	
<i>Ph. igniarius</i> (L.) Quél.	<i>Sacu, Salb, S</i>	<i>B. adusta</i> (Willd.: Fr.) P. Karst.	<i>Fexc, U</i>
<i>Ph. pomaceus</i> (Pers.) Maire	<i>(?) M, Pste</i>	Рід <i>Huiphoderma</i> Wallr.	
<i>Ph. populicola</i> Niemelä	<i>Ptre</i>	<i>H. argillaceum</i> (Bres.) Donk	<i>(?) U</i>
<i>Ph. punctatus</i> (P. Karst.) Pilát	<i>Atat, M, Sacu</i>	<i>H. setigerum</i> (Fr.: Fr.) Donk	<i>Psyl, Qrob</i>
<i>Ph. robustus</i> (P. Karst.) Bourdot et Galzin	<i>Qrob</i>	Рід <i>Irpex</i> Fr.	
Родина Schizoporaceae Jülich		<i>I. lacteus</i> Fr.: Fr.	<i>Bpen, M, Pmah, Qrob, U</i>
Рід <i>Basidioradulum</i> Nobles		Рід <i>Muscoacia</i> Donk	
<i>B. crustosum</i> (Pers.) Zmitr., Malysheva et Spirin	<i>Acam, Atat, Fexc, M, Psyl, Palb, Ptre, Qrob, Rcat, (?) S, U</i>	<i>M. uda</i> (Fr.) Donk	<i>Salb</i>
Рід <i>Huiphodontia</i> J. Erikss.		Рід <i>Scopuloides</i> (Masse) Höhn. et Litsch.	
<i>H. erastii</i> Saaren. et Kotir.	<i>Paus</i>	<i>S. hydnooides</i> (Cooke et Masse)	<i>Hjortstam et Ryvarden Phellinus sp. з деревини U</i>
<i>H. cf. incrustata</i> Kotir. et Saaren.	<i>Tang</i>	Рід <i>Steccherinum</i> Gray	
<i>H. pallidula</i> (Bres.) J. Erikss.	<i>Psyl</i>	<i>S. fimbriatum</i> (Pers.: Fr.) J. Erikss.	<i>Acam, Fexc, Qrob</i>
<i>H. rimosissima</i> (Peck) Gilb.	<i>U</i>	<i>S. ochraceum</i> (Pers. in J.F. Gmel.: Fr.) Gray	<i>Acam, Aglu, M, Qrob, U</i>
<i>H. quercina</i> (Pers.) J. Erikss.	<i>Salb</i>	<i>S. oreophilum</i> Lindsey et Gilb.	<i>Sacu</i>
<i>H. sambuci</i> (Pers.: Fr.) J. Erikss.	<i>Alap, M, Palb, Pnig, Ptre, Qrob, Snig, U</i>	Родина Phanerochaetales Jülich	
<i>H. spathulata</i> (Schrad.: Fr.) Parmasto	<i>Psyl</i>	Рід <i>Byssomerulius</i> Parmasto	
Рід <i>Oxyporus</i> (Bourdot et Galzin) Donk		<i>B. corium</i> (Pers. : Fr.) Parmasto	<i>Acam, Aglu, Palb, U</i>
<i>O. corticola</i> (Fr.) Parmasto	<i>(?) Acam, (?) Atat, Sacu</i>	Рід <i>Ceriporia</i> Donk	
<i>O. populinus</i> (Schumach.) Donk	<i>Ugla</i>	<i>C. purpurea</i> (Fr. : Fr.) Donk	<i>Psyl, Pcom / Qrob</i>
Рід <i>Schizopora</i> Velen.		<i>C. viridans</i> (Berk. et Broome) Donk	<i>Qrob</i>
<i>S. flavipora</i> (Cooke) Ryvarden	<i>Acam / M, Psyl</i>	Рід <i>Ceriporiopsis</i> Domacski	
<i>S. paradoxa</i> (Schrad. : Fr.) Donk	<i>Tcor</i>	<i>C. resinascens</i> (Romell) Domacski	<i>Palb</i>
<i>Hymenochaetales incertae sedis</i>		Рід <i>Phanerochaete</i> P. Karst.	
Рід <i>Peniophorella</i> P. Karst.		<i>Ph. velutina</i> (DC.) P. Karst.	<i>Acam</i>
<i>P. pallida</i> (Bres.) K.H. Larss.	<i>Psyl, Pcom</i>	Рід <i>Phanerodontia</i> Hjortstam et Ryvarden	
<i>P. praetermissa</i> (P. Karst.) K.H. Larss. (?)	<i>Acam, Aglu, Psyl</i>	<i>Ph. magnoliae</i> (Berk. et M.A. Curtis)	<i>Hjortstam et Ryvarden Qrob</i>
<i>P. pubera</i> (Fr.) P. Karst.	<i>(?) Fexc, Psyl, Qrob, Salb, S</i>	Рід <i>Porostereum</i> Pilát	
Порядок Polyporales Gäum.		<i>P. spadiceum</i> (Pers.: Fr.) Hjortstam et Ryvarden	<i>(?) Acam, Bpen, Qrob, U</i>
Родина Fomitopsidaceae Jülich		Родина Polyporaceae Fr. ex Corda	
Рід <i>Antrodia</i> Wallr.		Рід <i>Aurantiporus</i> Murrill	
<i>A. albida</i> (Fr.) Donk	<i>Qrob</i>	<i>A. fissilis</i> (Berk. et M.A. Curtis)	<i>H. Jahn ex Ryvarden Pnig, U</i>
<i>A. gossypium</i> (Speg.) Ryvarden	<i>Psyl</i>	Рід <i>Cerrena</i> Gray	
<i>A. malicola</i> (Berk. et M.A. Curtis) Donk	<i>M, Palb, Ptre, Sacu</i>	<i>C. unicolor</i> (Bull.: Fr.) Murrill	<i>Acam, U</i>
<i>A. pulvinascens</i> (Pilát) Niemelä	<i>(?) Ptre</i>	Рід <i>Coriolopsis</i> Murrill	
<i>A. sinuosa</i> (Fr.) P. Karst.	<i>Psyl</i>	<i>C. gallica</i> (Fr.) Ryvarden	<i>Acam, P / Qrob</i>
Рід <i>Dacryobolus</i> Fr.		Рід <i>Dichomitus</i> D.A. Reid.	
<i>D. sudans</i> (Alb. et Schwein.) Fr.	<i>Psyl</i>	<i>D. squalens</i> (P. Karst.) D.A. Reid	<i>Psyl</i>
Рід <i>Daedalea</i> Pers.			
<i>D. quercina</i> (L.) Fr.	<i>Qrob</i>		

Закінчення таблиці.

Вид	Субстрат	Вид	Субстрат
Рід <i>Fomes</i> (Fr.) Fr.			
<i>F. fomentarius</i> (L.) J. Kickx f.		<i>P. erikssonii</i> Boidin	<i>Aglu</i>
[Ми; Кондрагюк и др., 1988] (?) <i>Acam, Aneg, Bpen, Fexc, Pnig, Ptre, P, U</i>		<i>P. lilacea</i> Bourdot et Galzin	<i>Acam, Aglu, Qrob, U</i>
Рід <i>Hapalopilus</i> P. Karst.			
<i>H. nidulans</i> (Fr.) P. Karst.	<i>Ptre</i>	<i>P. limitata</i> (Chaillet ex Fr.: Fr.) Cooke	<i>Fexc, Tcor</i>
Рід <i>Lenzites</i> Fr.			
<i>L. warnieri</i> Durieu et Mont.	<i>Palb, Ptre, Salb, (?) U</i>	<i>P. lycii</i> (Pers.) Höhn. et Litsch.	<i>Acam, Fexc, M, Salb, (?) Snig, U</i>
Рід <i>Polyporus</i> Fr.			
<i>P. alveolaris</i> (DC.) Bondartsev et Singer	<i>Acam, Aneg, M, U</i>	<i>P. quercina</i> (Pers.: Fr.) Cooke	<i>Qrob</i>
<i>P. arcularius</i> (Batsch) Fr.	(?) <i>Acam</i>	<i>P. rufomarginata</i> (Pers.) Litsch.	<i>Tcor</i>
<i>P. squamosus</i> (Huds.) Fr.	<i>Aneg, Palb, U</i>	<i>P. violaceolivida</i> (Sommerf.) Massee	<i>Aglu, C, Palb, U</i>
<i>P. varius</i> (Pers.) Fr.	<i>U</i>	Родина <i>Stephanosporaceae</i> Oberw. et E. Horak	
Рід <i>Skeletocutis</i> Kotl. et Pouzar			
<i>S. carneogrisea</i> A. David	на <i>Trichaptum fuscoviolaceum</i> з деревини <i>Psyl</i>	<i>S. hirsutum</i> (Willd.) Pers.	<i>Acam, Atat, Aglu, Ptre, Qrob</i>
<i>S. nivea</i> (Jungh.) Jean Keller	(?) <i>Acam</i>	<i>S. subtomentosum</i> Pouzar	
Рід <i>Trametes</i> Fr.			
<i>T. hirsuta</i> (Wulfen : Fr.) Pilát	<i>M</i>	Порядок <i>Thelephorales</i> Corner ex Oberw.	
<i>T. ochracea</i> (Pers.) Gilb. et Ryvarden	<i>Bpen, Qrob</i>	Родина <i>Thelephoraceae</i> Chevall.	
<i>T. suaveolens</i> (L.) Fr.	<i>Sacu</i>	Рід <i>Thelephora</i> Ehrh. ex Willd.	
<i>T. trogii</i> Berk.	<i>Ptre, Salb</i>	<i>T. palmata</i> (Scop.) Fr.	<i>Psyl</i> (опад)
Рід <i>Trametopsis</i> Tomšovský			
<i>T. cervina</i> (Schwein.) Tomšovský	(?) <i>P</i>	<i>T. terrestris</i> Ehrh	<i>Psyl</i> (опад)
Рід <i>Trichaptum</i> Murrill			
<i>T. bifforme</i> (Fr.) Ryvarden	<i>Bpen</i>	Рід <i>Tomentella</i> Pers. ex Pat.	
<i>T. fuscoviolaceum</i> (Ehrenb. : Fr.) Ryvarden	<i>Psyl</i>	<i>T. badia</i> (Link) Stalpers	(?) <i>Fexc</i>
Родина <i>Tubulicrinaceae</i> Jülich			
Рід <i>Tubulicrinis</i> Donk			
<i>T. calothrix</i> (Pat.) Donk	<i>Psyl</i>	<i>T. stuposa</i> (Link) Stalpers	(?) <i>Fexc</i>
Порядок <i>Russulales</i> Kreisel ex P.M. Kirk, P.F. Cannon et J.C. David			
Родина <i>Auriscalpiaceae</i> Maas Geest.			
Рід <i>Arthomyces</i> Jülich			
<i>A. pyxidatus</i> (Pers.) Jülich	<i>Ptre</i>	Рід <i>Tomentellopsis</i> Hjortstam	
Рід <i>Auriscalpium</i> Gray			
<i>A. vulgare</i> Gray	<i>Psyl</i> (опад)	<i>T. cf. bresadolana</i> (Sacc. et Trotter)	
Родина <i>Hericiaceae</i> Donk			
Рід <i>Laxitextum</i> Lentz			
<i>L. bicolor</i> (Pers.) Lentz	<i>Fexc / Qrob</i>	Jülich et Stalpers	(?) <i>Fexc, Palb, (?) Ptre / U</i>
Родина <i>Peniophoraceae</i> Lotsy			
Рід <i>Peniophora</i> Cooke			
<i>P. cinerea</i> (Pers. : Fr.)	<i>Acam, Qrob, Tcor</i>	<i>Tomentellopsis</i> sp.	(?) <i>Fexc</i>
Рід <i>Peniophora</i> Cooke			
<i>P. cinerea</i> (Pers. : Fr.)	<i>Acam, Qrob, Tcor</i>	Порядок <i>Trechisporales</i> K.H. Larss.	
Родина <i>Hydnodontaceae</i> Jülich			
Рід <i>Sistotremastrum</i> J. Erikss.			
<i>S. niveocremaeum</i> (Höhn. et Litsch.) J. Erikss.	<i>M</i>	Рід <i>Subulicystidium</i> Parmasto	
Рід <i>Subulicystidium</i> Parmasto			
<i>S. longisporum</i> (Pat.) Parmasto	(?) <i>Acam, Palb, Qrob</i>	Рід <i>Trechispora</i> P. Karst.	
Рід <i>Trechispora</i> P. Karst.			
<i>T. cohaerens</i> (Schwein.) Jülich		<i>T. cohaerens</i> (Schwein.) Jülich	
		et Stalpers	<i>Fexc, Ptre, Qrob, (?) U, на <i>Fomes fomentarius</i> з деревини <i>Ptre</i></i>
<i>Trechispora farinacea</i> (Pers.) Liberta	<i>Psyl</i>	<i>Trechispora farinacea</i> (Pers.) Liberta	<i>Psyl</i>
<i>Trechispora nivea</i> (Pers.) K.H. Larss.	неідентифікована	<i>Trechispora nivea</i> (Pers.) K.H. Larss.	неідентифікована
	листяна порода	<i>Trechispora cf. stevensonii</i> (Berk. et Broome)	
<i>Trechispora cf. stevensonii</i> (Berk. et Broome)		K.H. Larss.	<i>Fexc</i>

Примітка: *Acam* - *Acer campestre*, *Aneg* - *Acer negundo*, *Atat* - *Acer tataricum*, *Aglu* - *Alnus glutinosa*, *Alap* - *Arctium lappa*, *Bpen* - *Betula pendula*, *C* - *Crataegus sp.*, *Fexc* - *Fraxinus excelsior*, *Hlup* - *Humulus lupulus*, *M* - *Malus sp.*, *Pmah* - *Padellus mahaleb*, *Paus* - *Phragmites australis*, *Psyl* - *Pinus sylvestris*, *Palb* - *Populus alba*, *Pnig* - *Populus nigra*, *Ptre* - *Populus tremula*, *P* - *Populus sp.*, *Pcom* - *Pyrus communis*, *Qrob* - *Quercus robur*, *Rcat* - *Rhamnus cathartica*, *Sacu* - *Salix acutifolia*, *Salb* - *Salix alba*, *Sfra* - *Salix fragilis*, *S* - *Salix sp.*, *Snig* - *Sambucus nigra*, *Tcor* - *Tilia cordata*, *Tang* - *Typha angustifolia*, *Ugla* - *Ulmus glabra*, *U* - *Ulmus sp.* Позначку «(?)» використано за наявності сумніву щодо видової або родової приналежності рослини, із якою асоційований гриб, «/» – у випадках, коли точно ідентифікувати рослину не вдалося, але коло можливих варіантів обмежується двома таксонами.

що в умовах мало сприятливого режиму зволоження, що притаманний території СЛВ, змогу розвиватися отримують, головним чином, види із простими, “економічно” влаштованими базидіомами, тобто кортиціодні гриби. Формування їх плодових тіл потребує меншої кількості ресурсів, і до того ж, часто може відбуватися на нижній частині повалених стовбурів та опалих гілок, тобто

у відносно ізольованих від випаровування вологи частинах субстрату. Що ж до видів з поройдним гіменофором, особливо із сидячими та/або багаторічними базидіомами, то їх різноманіття у СЛВ є незначним, а крім того, має специфічні риси. Так, на території СЛВ нами не було виявлено взагалі або виявлялися дуже рідко ті види трутовиків, що є звичайними у лісах лісостепової

зони, розташованих північніше. Також у СЛВ нами зареєстровано низку теплолюбних видів, зокрема *Corioloopsis gallica*, *Lenzites warnieri*, *Skeletocutis carneogrisea* та *Trametopsis cervina*, що певною мірою уподібнює мікобіоту СЛВ з південноєвропейськими мікобіотами.

Загалом, види АГ було виявлено нами на субстратах, що походять з 26 видів судинних рослин. Найширшим виявився субстратний спектр для *BasidiRADulum crustosum* (10 видів рослин), *Hyphodontia sambuci* (8), *Fomes fomentarius* та *Laetiporus sulphureus* (по 7), *Phellinus ferruginosus* та *Schizophyllum commune* (по 6), *Coniophora puteana*, *Irpex lacteus*, *Peniophora lycii*, *Radulomyces confluens*, *Steccherinum ochraceum* та *Typhula setipes* (по 5). Очевидно, саме через відсутність вузької субстратної спеціалізації ці види виявилися найчисленнішими у дослідженій біоті.

Більшість знахідок АГ у Станично-Луганському відділенні було зроблено на деревині, що цілком узгоджується із даними літератури про субстратні уподобання АГ (Акулов та ін., 2003; Yurchenko, 2006; Küffer et al., 2008). Лише на опалому листі деревних рослин виявлено представників роду *Typhula*, а на відмерлих трав'янистих рослинах – *Typhula spp.* та *Hyphodontia spp.* На опалих шишках *Pinus sylvestris*, окрім звичайного для цього субстрату *Auriscalpium vulgare*, було виявлено *Fibulomyces mutabilis*. Варто також відзначити численні знахідки виду *Dichomitus squalens* на типовому субстраті – стовбурах та пнях *Pinus sylvestris*, але у специфічному місцезнаходженні. Масовий розвиток цього виду відбувався на місці лісової пожежі трирічної давнини серед соснових насаджень.

Крім того, ми мали змогу спостерігати кілька доволі нетипових комбінацій “гриб-субстрат”. Так, ми спостерігали розвиток *Hyphodontia sambuci* на стеблі відмерлого *Arctium lappa*. За даними літератури, знахідки цього ксилотрофного виду на трав'янистих рослинах є вкрай рідкісними (Kotiranta, Saarenoksa, 2000; Farr, Rossman, 2011). Спеціалізований до розвитку на ясеневих гілках вид *Peniophora limitata* нами було виявлено на *Tilia cordata*. До цього часу можливість розвитку *P. limitata* на липі залишалася об'єктом дискусії та потребувала підтвердження (Yurchenko, 2010).

Серед виявлених нами видів АГ кілька має мікофілії та ліхенофілії властивості. Так, вид *Athelia arachnoidea* розвивався переважно на сланях лишайників, *Athelia epiphylla* та *Ceratobasidium cornigerum* колонізували базидіями *Thelephora terrestris*, *Trechispora cohaerens* виявлено на мертвій базидіюмі *Fomes fomentarius*, а *Botryobasidium candicans* (у стадії анаморфи *Haplotrichum capitatum*) та *Scopuloides hydnoides* – на *Phellinus sp.*

На особливу увагу заслуговує також мікофілії трютовик *Skeletocutis carneogrisea* – високоспеціалізований облігатний паразит, що розвивається на іншому трютовіку – *Trichaptum fuscoviolaceum*. В Україні цей вид мікофілії дотепер не було зареєстровано.

Література

Андріанова Т.В., Гайова В.П., Гелюта В.П. та ін. Гриби України. - 2006. -<http://www.cybertruffle.org.uk/ukrafung/ukr> [веб-сайт, версія 1.00].

- Биоразнообразие Луганского природного заповедника: растения, лишайники, грибы и грибоподобные организмы / Сост.: Сова Т.В., Русина Н.В. Гузь Г.В., Боровик Л.П., Глотова-Шиян А.В. Нац. академия наук Украины. Луганский природный заповедник. - Луганск, 2009. - 200 с.
- Гелюта В.П. Флора грибов Украины. Мучнисторосяные грибы. - К.: Наук. думка, 1989. - 256 с.
- Геоботаничне районування Української РСР / Ред. Барбарич А.І. - К.: Наук. думка, 1977. - 304 с.
- Дудка І.О., Гелюта В.П., Андріанова Т.В. та ін. Гриби заповідників та національних природних парків лівобережної України. - К.: Арістей, 2009а. - Т. 1. - 305 с.
- Дудка І.О., Гелюта В.П., Андріанова Т.В. та ін. Гриби заповідників та національних природних парків лівобережної України. - К.: Арістей, 2009б. - Т. 2. - 428 с.
- Змитрович І.В., Юрченко Е.О., Усиченко А.С. и др. Афиллофороидные и гетеробазидиальные грибы. // IX Рабочее совещание комиссии по изучению макромицетов (Вёшенская, 4-10 октября 2006 г.): аннотированные списки видов грибов и миксомицетов: сб. статей. - Ростов-на-Дону, 2008. - С. 38-51.
- Кондратюк Е.Н., Бурда Р.И., Чуприна Т.Т., Хомяков М.Т. Луганский государственный заповедник. Растительный мир. - К.: Наук. думка, 1988. - 188 с.
- Легопись природы Луганского природного заповедника НАН Украины за 2009 г. Кн. 39. - Станично-Луганское, 2010. - 400 с.
- Мальшева В.Ф., Мальшева Е.Ф. Высшие базидиомицеты лесных и луговых сообществ Жигулей. - М.; СПб.: КМК, 2008. - 242 с.
- Остапо В.М., Бойко А.В., Мосякин С.Л. Сосудистые растения юго-востока Украины. - Донецк: Ноулдиз, 2010. - 247 с.
- Придюк М.П. Базидіальні макромицети Луганського природного заповідника. // Біорізноманітність Луганського природного заповідника НАН України: 36. наук. пр. Луганськ. нац. аграр. ун-ту. - Сер. біол. науки. - Луганськ: Елтон-2, 2005. - Т. 56 (79). С. 69-92.
- Природно-заповідний фонд Луганської області: довідник / О.А. Арапов, Т.В. Сова, В.Б. Ференц, О.Ю. Іванченко. 2-е вид., доповн. і перероб. - Луганськ: ВАТ “ЛОД”, 2008. - 168 с.
- Физико-географическое районирование Украинской ССР / Под ред. проф. В.П. Попова, проф. А.М. Маринича, доц. А.И. Ланько. - К.: Киев. ун-т, 1968. - 683 с.
- Ainsworth & Bisby's Dictionary of the Fungi. Tenth edition / Eds. Kirk P.M., Cannon P.F., Minter D.W., Stalpers J.A. - Wallingford: CAB International, 2008. - 771 p.
- Akulov A. Yu., Usichenko A.S., Leontyev D.V. et al. Annotated checklist of aphyllorphoid fungi of Ukraine. // Mycena. - 2003. - V. 2, № 2. - 73 p.
- Farr D.F., Rossman A.Y. Fungal Databases, Systematic Mycology and Microbiology Laboratory, ARS, USDA. - Retrieved February 6, 2011. - <http://nt.ars-grin.gov/fungalatabases/>
- Gibbertoni T.B., Santos P.J.P., Cavalcanti M.A.Q. Ecological aspects of Aphyllorphales in the Atlantic Rain Forest in Northeast Brazil. // Fungal Diversity. - 2007. - V. 25. - P. 49-67.
- Hjortstam K., Larsson K.-H., Ryvarden L. The Corticiaceae of North Europe. Introduction and keys. - Oslo: Fungiflora, 1987. - V. 1. - 59 p.
- Index Fungorum. - Запит від 21 січня 2011 р. - <http://www.indexfungorum.org/Names/Names.asp>
- Kotiranta H., Saarenoksa R. Three new species of *Hyphodontia* (Corticaceae). // Ann. Bot. Fennici. - 2000. - V. 37. - P. 255-278.
- Küffer N., Gillet F., Senn-Irlet B. et al. Ecological determinants of fungal diversity on dead wood in European forests. // Fungal Diversity. - 2008. - V. 30. - P. 83-95.
- Nordic Macromycetes. Heterobasidioid, aphyllorphoid and gastromycetoid Basidiomycetes / Eds. Hansen L., Knudsen H. - Copenhagen: Nordsvamp, 1997. - V. 3. - 445 p.
- Ryvarden L., Gilbertson R.L. European Polypores. *Abortiporus Lindtneria*. - Oslo: Fungiflora, 1993. - V. 1. - 387 p.
- Safonov M.A. Wood-inhabiting aphyllorphoid fungi of the Southern Preurals (Russia). // Mycena. - 2006. - V. 6. - P. 57-66.
- Stalpers J.A. Identification of wood-inhabiting Aphyllorphales in pure culture. - Baarn: Centraalbureau voor Schimmelcultures, 1978. - 248 p.
- Yurchenko E.O. Natural substrata for corticioid fungi. // Acta Mycol. - 2006. - V. 42, № 1. - P. 113-124.
- Yurchenko E.O. The genus *Peniophora* (Basidiomycota) of Eastern Europe: morphology, taxonomy, ecology, distribution. - Minsk: Belorusskaya nauka, 2010. - 338 p.